

הגורם האנושי ברפת השיתופית הישראלית

זה וניסה למקד את הבעיה, ולהציע פתרונות). המצב הוא שמצד אחד ישנם ותיקים בעלי ידע רב, שעוזבים את הענף מסיבות אלה או אחרות; אחת מהן היא, שהם מגיעים לתחושה של מיצוי, והאפשרויות שמסביב הן יותר מפתות וקורצות, ואולי גם יותר "מכובדות" – ומצד שני אין הצטרפות של חברים צעירים שרואים בענף הרפת את עתידם, אלא רק מקום עבודה בתקופת לימודיהם. בנוסף לזאת, אין היום ברשימת ההשתלמויות צעירים, שלומדים לימודים הקשורים בענף הרפת.

מכל האמור לעיל מצטיירת תמונה עגומה למדי של חולית הגורם האנושי, חוליה חלשה שבנויה מעובדים זמניים כמו: במב"חים, תאילנדים וילדים.

מצב שבו דור הרפתנים בעל הידע, הנסיון והוותק הולך ופוחת, ובמקומו בא דור של עובדים זמניים חסרי ידע ונסיון, הוא הגורם מספר אחד לכך שהרפת נמצאת במצב הנוכחי!!!

כפי שאמרת, תופעה זאת צריכה להדאיג את ראשי הענף, ועליהם לנסות ולחשוב, כיצד יש להתמודד עם הבעיה שבווערת בעצמותיו של ענף הרפת.

בעידן המשכורות הדיפרנציאליות המצב עוד עלול להחמיר יותר ויותר, כי במידה ש"שכרו" של הרפתן יהיה השכר האלטרנטיבי בשוק, אין שום סיכוי שהרפתן הוותיק יישאר ברפת. לכן, ההתאחדות צריכה להיות גורם מכריע בקביעת שכר הרפתן.

כאשר מוסדות הקיבוץ יקבעו את שכר הרפתן, הם ודאי יאמצו מסמכים בנושא. מסמכים אלה צריכים לצאת מההתאחדות והם יהיו כמו הדף הכחול (מדד לקביעת מחירים); בשכר זה צריך להיות שקלול של ותק, השתלמות, תפקידים קודמים וכו'.

במידה וההתאחדות לא תהיה ערה די הצורך לעניין, עלול הרפתן הוותיק למצוא את עצמו מתחרה על משכורת כמו של במב"ח או כל

הרפת הישראלית ידועה כאחת הרפתות הטובות והיעילות בעולם. סיבות רבות חברו לכך:

- אגודות ההזרעה ששיפרו וטיפחו את העדר הישראלי.
- "החקלאית".
- מכוני המחקר.
- מערכות ההדרכה שהפיצו את תורת הרפתנות ברחבי העולם.
- מוסדות הענף כמו ההתאחדות על כל ועדותיה.
- הגורם האנושי – "רפתנים משכילים ויצירתיים מעל הממוצע העולמי" כדברי יוסי מלול (יומן השבוע מס' 12).

כל הגורמים שהוזכרו (ואלה שנשכחו) הן כחוליות בשרשרת. חוליות אלה חייבות להמשיך ולהיות חזקות כדי להמשיך ולהצעיד את הענף קדימה.

אינני בקי מספיק בנעשה בכל הגורמים הנ"ל, אך ידוע לי למשל, שבמערכת ההדרכה נבנתה מחלקה המבוססת על מדריכים צעירים שהחליפו את דור הנפילים שיצא לגמלאות, ואלה ממשיכים בצורה מכובדת את עבודתם ואת התמסרותם לענף.

גם יתר הגורמים (החוליות) עושים עבודתם נאמנה על אף המחלוקות והביקורות: ההתאחדות ומעבדות החלב עברו למעונם החדש, ב"החקלאית" ובאגודות ההזרעה ישנה דינמיקה חיובית ומתפתחת.

לא כן החוליה, שנקרא לה **הגורם האנושי**. משיחות קודמות עם אנשים המקורבים לענף ומדברי יוסי מלול באחת מפגישותיו באזור עם הרפתנים נודע לי, שבעיקר באזור הנגב המערבי ישנה תופעה, שצריכה להדאיג את ראשי הענף, תופעה שאולי לא היתה קיימת בעבר ועל כן מוסדות הענף לא נדרשו אליה, (להוציא את אלי סמסון שהיה היחיד, שהתיחס בעבר לנושא

מוסדות הענף. לדרג המשקי אפשר להציע שורת תגמולים לרפתנים שהמשק יתן לרפתן (כמו שחרור מתורנויות, שחרור משמירת לילה, שכר הולם, השתתפות בקידומו המקצועי של הרפתן וכדומה). לדרג מוסדות הענף צריכה להתאחדות ביחד עם הוועדה לחשוב על מספר תמלוגים במטרה לשמר את כח האדם הקיים ולמשוך את הדור הצעיר לענף. אחת ההצעות יכולה להיות הקמת מועדון רפתנים ותיקים (אולי אחד בדרום ואחד בצפון). מועדון זה יארגן ימי השתלמות, פגישות עם ראשי הענף, סיורים בארץ ובחו"ל, קורסים של חומר שנלמד לפני 20 שנה, ועוד כהנה וכהנה אפשרויות כדי הדמיון. את הפעילויות תסבסד ההתאחדות על ידי מסי חבר של חברי המועדון.

אמנם, ההתאחדות צריכה להוביל את המהלך, אך יש צורך בשיתוף כל גורמי הענף; לשה"מ ולמחלקה לבקר יש חלק חשוב מאד בענין, ואולי כדאי גם להקצות מדריך שיעסוק בנושא. אולי, אם ניתן את הדעת ונשפיע רעיונית, כמו סולם התקדמות לרפתן, אולי, אולי, נצליח לחזק את החוליה הנראית היום נחלשת, יותר ויותר, לחזקה ולהיטיב עם הענף.

דוד לב

רפת קב' מגן

שכיר אחר, ואז תחריף הבעיה כפל וכפליים. תיווצר בריחה המונית של רפתנים ותיקים מתוך תיסכול, והענף ייפגע קשות.

בשעה זאת, בה אנו מצויים להתייעלות ולאיחוד של רפתות, יהיה ודאי מצב של יציאת מספר לא קטן של יצרנים ממערכת זאת. הרפתות הגדולות שתקומנה תהיינה זקוקות לכח ניהולי ולכח מקצועי גדול יותר, כך שלגורם האנושי תהיה משמעות גדולה יותר, מאשר ברפת הקטנה של היום.

מחשבות אלה הביאו אותי להציע להתאחדות ולשה"מ לנסות ולהתמודד עם הבעיה. כנאמר, כבר בעבר התיחס אלי סמסון לבעיה וניסה להביא פתרונות למשקים על ידי יעוץ בנושא, אך מאז יציאתו לגמלאות – מדריכי הבקר עוסקים בעיקר בנושא ההזנה וקצת בממשק (שגם הוא בנושא ההזנה).

הצעתי אומרת, להקים ועדה ליד ההתאחדות מגדלי הבקר, על מנת שזאת תבדוק את מצב כח האדם ברפת השיתופית בכל הארץ, ותראה האם "כצעקתה", האם באמת ההרגשות וההנחות שלי מוצדקות. ואם כן, אז לצאת בשרשרת של המלצות כיצד לפתור את הבעיה. את ההמלצות לחלק לדרג המשקי ולדרג

